

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 15866
Tarih : 21.12.2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 21/12/2021 16:05
Sayı: E-120.10-
0932060

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cezaevlerine yaşanan hak ihlalleri, kötü muamele ve işkence vakaları sıklıkla kamuoyuna yansımaktadır. Özellikle ağır hasta tutuklu ve hükümlülerin tutulduğu cezaevi koşulları ve Adli Tıp Kurumu'na verilen raporlar ciddi tartışmalara konu olmaktadır. Buna bağlı olarak sadece birkaç ayda yaşanan ölümler, cezaevlerinde 604'ü ağır olmak üzere bin 605 hasta mahpus hakkında gerekli adımların atılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle cezaevlerinde artan hak ihlallerinin araştırılarak hasta mahpusların sağlığa erişim hakkının gözden geçirilmesi ve ağır hasta olanlara yönelik bir çözüm bulunması amacıyla Anayasa'nın 98'inci İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Murat SARISAÇ
Van Milletvekili

GEREKÇE

Cezaevlerinde artarak devam edegelen hak ihlalleri sıklıkla insan hakları örgütlerinin raporlarına yansımaktadır. Tutuklu ve hükümlülere yönelik kötü muamele ve işkence vakaları yaşanmasının yanında mahpusların keyfi bir şekilde en temel haklarından yoksun bırakıldıkları bilinmektedir. Özellikle sayıları artan hasta mahpusların tedavi süreçlerinin aksatılması, ilaçlarının verilmemesi, kelepçeli muayene dayatılması, ağır hasta mahpusların infazının ertelenmemesi, hijyen ve sağlık için elverişli ortamın sağlanmaması beraberinde trajik sonuçlar doğurmaktadır. İnsan Hakları Derneği (İHD) verilerine göre 17 yılda en az 3 bin 502 hasta mahpus yaşamını yitirmiştir.

Yine birkaç ayda tecrit ve izolasyon politikalarının etkisiyle cezaevlerinde 5'i hasta olmak üzere 7 mahpusun yaşamını yitirdiği basında yer almıştır. Sadece Aralık 2021'de ağır hasta mahpuslardan Abdülrezzak Şuyur, Halil Güneş, Salih Tuğrul yaşamını yitirirken yine aynı dönemde şüpheli şekilde Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde Vedat Erkmen, Bolu T Tipi Kapalı Cezaevi'nde İlyas Demir, İskenderun T Tipi Cezaevi'nde Bangin Muhammed, Kandıra 1 No'lu Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde Garibe Gezer hayatını kaybetmiştir. Şakran T Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan Şuyur'a ölümünden 3 ay önce akciğer kanseri teşhisi konulurken infaz süresinin bitmesine 14 gün kalmasına rağmen şartlı tahliye talebi reddedilmiştir. Diyarbakır 2 No'lu Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde ağır hasta Güneş'in de tedavisinin dışarda sürdürülmesi yönündeki talepleri sonuçsuz bırakılmıştır.

Bugün İHD'nin verilerine göre; cezaevlerinde 604'ü ağır hasta olmak üzere bin 605 hasta mahpus bulunmaktadır. Buna rağmen hasta mahpusların infazının ertelenmesi veya tutuksuz yargılama konusunda herhangi bir alternatif geliştirilmemektedir. Hasta mahpusların yaşam hakkı korunmadığı gibi son günlerini aileleriyle geçirmelerine de izin verilmediği ortadadır. Bunun yerine hijyen ve sağlık koşullarından uzak bir yerde tutularak, psikolojik destekten de mahrum bırakılarak adeta bir ezaya mahkum edilmektedirler. Özellikle siyasi tutsaklar, söz konusu uygulamalar nedeniyle her türlü kötü muamele ve hak ihlaline maruz kalabilmektedirler. Kandıra F Tipi Cezaevi'nde tutulan Kürt siyasetçi Aysel Tuğluk da hastalığının ilerlemesine rağmen serbest bırakılmadığı gibi hastaneye gittikten sonra tek başına bir odada tutulmaktadır.

Cezaevlerinde ölümler yaşanırken Adli Tıp Kurumu (ATK) hasta mahpuslarla ilgili skandal kararlara imza atmaktadır. Ceza infaz sürecinde etkili olan ATK, bağımsız bir kurum olma vasfını aldığı kararlara yitirmiştir. Çünkü birçok ağır hasta mahpus, ATK'nın verdiği "Cezaevinde kalabilir" raporundan kısa bir süre sonra yaşamını yitirdiği bilinmektedir. Bunun son örneği de Halil Güneş olmuştur. Yine Kocaeli Adli Tıp Kurumu, Aysel Tuğluk İçin "Cezaevinde kalamaz" raporu vermesine rağmen İstanbul Adli Tıp Kurumu aksi yönde karar vererek bir skandala imza atmıştır. Dolayısıyla bilimsel verilerle karar alması gereken ATK'nın siyasi etkilerle hareket ettiği yönünde artan kuşkuların ciddiye alınması elzemdir. Çünkü hasta mahpuslara ilişkin siyasi tutum, her gün yeni bir ölüme neden olurken Adalet Bakanlığınca herhangi bir adım atılmaması da rahatsızlık yaratmaktadır.

Sonuç itibarıyla; hasta mahpuslara ilişkin cezaevlerinde sürdürülen politikalar ve düzenlenen ATK raporları yaşam hakkını doğrudan etkilemektedir. Oysaki evrensel hukuka göre, özgürlüğünden mahrum bırakılanların yaşam hakkı konusunda devletin yükümlülükleri bulunmaktadır. Özellikle sağlığa erişim, tedavi ve hijyen koşulları söz konusu yükümlülüklerin başında gelmektedir. Dolayısıyla cezaevlerinde yaşanan ölümlerin sebeplerinin bağımsız

kurullarca araştırılarak hasta mahpusların sağlığına erişim hakkının insan onuruna yaraşır şekilde sağlanması ve ağır hasta mahpuslara ilişkin bir çözüm geliştirilmesi için Meclis araştırması açılması yararlı olacaktır.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	Tkann
2	SAİT DEDE	HAKKARİ	S. Dede
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	Çelikler
4	KEMAL PEKÖZ	ADANA	Kelle R.
5	HABİP EKSİK	İĞDIR	Hh
6	OYA ERSOY	İSTANBUL	Yay
7	NURAN İMİR	ŞIRNAK	Nurhan-
8	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	Hasan-Önlü
9	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	Hüseyin
10	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	Remziye
11	RİDVAN TURAN	MERSİN	R. Turan
12	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	A. Koç
13	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	Ömer
14	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	M. Orhan
15	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	Erdal
16	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	Zeynel
17	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	Dilşat
18	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	H. Özgüneş
19	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	Murat
20	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	Ali Kenanoğlu